

Прокуратура України
КИЇВСЬКА ОБЛАСНА ПРОКУРАТУРА
БРОВАРСЬКА ОКРУЖНА ПРОКУРАТУРА
07401, м. Бровари, вул. Київська, 137   тел. (044) 579-91-24

ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру

місто Бровари

«27» квітня 2022 року

Перший заступник керівника Броварської окружної прокуратури Київської області Сайног Олександр Миколайович, розглянувши матеріали досудового розслідування, відомості про яке внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12022111130000738 від 11.04.2022, за ознаками кримінального правопорушення (злочину), передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України, у зв'язку з наявністю достатніх доказів для повідомлення про підозру особі у вчиненні кримінального правопорушення, керуючись ч. 4 ст. 22, п. 11 ч. 2 ст. 36, ст.ст. 111, 112, ст.ст. 276, 277, 278 КПК України,-

ПОВІДОМЛЯЮ:

Васильєва Олександра Олександровича,
(російською – Васильєва Александра Александровича), 05 квітня 1982 року народження, громадянина Російської Федерації, військовослужбовця Збройних сил Російської Федерації, який проживає за адресою: Російська Федерація, Самарська область, м. Самара та проходить службу на посаді помічника командира військової частини № 90600 з фізичної підготовки, місце дислокації якої розташоване за адресою: 443539, Російська Федерація, Самарська область, Волзький район, смт Роцинський,

про підозру у жорстокому поводженні з військовополоненими, цивільним населенням та інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, тобто у вчиненні кримінального правопорушення (злочину), передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України.

Досудовим розслідуванням встановлено, що 24 жовтня 1945 року набув чинності Статут Організації Об'єднаних Націй, підписаний 26 червня 1945

162

року, яким фактично створено Організацію Об'єднаних Націй (надалі – ООН). До складу ООН входять Україна, Російська Федерація (надалі – РФ) та ще 49 країн-засновниць, а також інші країни світу.

Відповідно до частини 4 статті 2 Статуту ООН, усі Члени вказаної організації утримуються в своїх міжнародних відносинах від погрози силою або її застосування як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави, так і будь-яким іншим чином, несумісним із Цілями Об'єднаних Націй.

Декларацією Генеральної Асамблеї ООН № 36/103 від 09 грудня 1981 року про недопустимість інтервенції та втручання у внутрішні справи держав та резолюціями – № 2131 (XX) від 21 грудня 1965 року, що містить Декларацію про неприпустимість втручання у внутрішні справи держав та про захист їх незалежності та суверенітету; № 2625 (XXV) від 24 жовтня 1970 року, що містить Декларацію про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН; № 2734 (XXV) від 16 грудня 1970 року, що містить Декларацію про зміцнення міжнародної безпеки, та № 3314 (XXIX) від 14 грудня 1974 року, що містить Визначення агресії, – установлено, що жодна з держав не має права здійснювати інтервенцію чи втручання у будь-якій формі або з будь-якої причини у внутрішні та зовнішні справи інших держав. Цими ж міжнародними документами закріплено обов'язок держав: утримуватися від озброєної інтервенції, підривної діяльності, військової окупації, здійснення сприяння, заохочення чи підтримки сепаратистської діяльності; не допускати на власній території навчання, фінансування та вербовки найманців чи засилання таких найманців на територію іншої держави.

Крім того, у статтях 1-5 Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 року № 3314 (XXIX) серед іншого визначено, що ознаками агресії є:

- застосування збройної сили державою проти суверенітету, територіальної недоторканності чи політичної незалежності іншої держави;

- застосування збройної сили державою в порушення Статуту ООН.

Будь-яке з наступних діянь, незалежно від оголошення війни, кваліфікується як акт агресії:

- вторгнення або напад збройних сил держави на територію іншої держави або будь-яка військова окупація, який би тимчасовий характер вона не мала, яка є результатом такого вторгнення або нападу, або будь-яка анексія із застосуванням сили території іншої держави або частини її;

- бомбардування збройними силами держави території іншої держави або застосування будь-якої зброї державою проти території іншої держави;

- блокада портів або берегів держави збройними силами іншої держави;

- напад збройними силами держави на сухопутні, морські або повітряні сили, або морські та повітряні флоти іншої держави;

- застосування збройних сил однієї держави, що знаходяться на території іншої держави за угодою з приймаючою державою, у порушення умов,

передбачених в угоді, або будь-яке продовження їх перебування на такій території після припинення дії угоди;

- дія держави, яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження іншої держави, використовувалася цією іншою державою для здійснення акту агресії проти третьої держави;

- засилання державою або від імені держави збройних банд, груп, іррегулярних сил або найманців, які здійснюють акти застосування збройної сили проти іншої держави, які мають настільки серйозний характер, що це є рівносильним наведеним вище актам, або її значна участь у них.

Жодні міркування будь-якого характеру, чи то політичного, економічного, військового чи іншого характеру, не можуть слугувати виправданням агресії.

Крім того, принципи суверенної рівності, поваги прав, притаманних суверенітету, незастосування сили чи погрози силою, непорушності кордонів, територіальної цілісності держав, мирного врегулювання спорів та невтручання у внутрішні справи держав були закріплені також у Заключному акті Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 року, який підписаний СРСР, правонаступником якого є РФ.

Статтями 1 та 2 III Конвенції про відкриття воєнних дій від 18 жовтня 1907 року, яка вступила в дію 26 січня 1910 року та 07 березня 1955 року визнана СРСР, правонаступником якого є РФ, передбачено, що військові дії між державами не повинні починатися без попереднього та недвозначного попередження у формі або мотивованого оголошення війни, або ультиматуму з умовним оголошенням війни. Про існування стану війни має бути без зволікання оповіщено нейтральним державам, і він матиме для них дійсну силу лише після отримання оповіщення.

У преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року (надалі – Декларація) вказано, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації, територія України в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди.

Упродовж 2013 року у зв'язку з демократичними процесами, які відбувалися на території України, у представників влади РФ та службових осіб з числа керівництва Збройних сил РФ (надалі – ЗС РФ), досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних та судових провадженнях, виник злочинний умисел на вчинення протиправних дій, спрямованих на порушення суверенітету і територіальної цілісності України, зміну меж її території та державного кордону на порушення порядку, встановленого Конституцією України.

Мотивами зазначеного умислу стали євроінтеграційний курс розвитку України, підготовка до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та

154

їхніми державами-членами, які були розцінені представниками влади і ЗС РФ як безпосередня загроза економічним та геополітичним інтересам РФ, що сприятиме втраті впливу над політичними процесами в Україні та позбавить контролю над її економічною діяльністю, призведе до поглиблення співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з метою досягнення стратегічних, необхідних для набуття членства у цій організації та можливої денонсації угод щодо тимчасового розташування Чорноморського флоту РФ на території України – в АР Крим та м. Севастополі.

Свою злочинну мету співучасники з числа представників влади та ЗС РФ вирішили досягти шляхом розв'язання та ведення агресивної війни проти України з використанням підпорядкованих підрозділів і військовослужбовців ЗС РФ, у тому числі дислокованих на підставі міжнародних угод на території АР Крим і м. Севастополя, а також залучення до виконання злочинного плану інших осіб, у тому числі громадян України та РФ, створення і фінансування не передбачених законом збройних формувань та вчинення інших злочинів.

При цьому вони усвідомлювали, що такі протиправні дії призведуть до порушення суверенітету і територіальної цілісності України, незаконної зміни меж її території та державного кордону, заподіяння значних матеріальних збитків та інших тяжких наслідків, передбачали і прагнули їх настання.

З метою реалізації вказаного умислу впродовж 2013 року на території РФ службові особи Генерального штабу ЗС РФ (надалі – ГШ ЗС РФ), на виконання наказів та під безпосереднім керівництвом представників влади та службових осіб ЗС РФ, досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, розробили злочинний план, яким передбачалося досягнення військово-політичних цілей РФ, які, на думку співучасників, були прямо пов'язані з необхідністю незаконної окупації та подальшої анексії АР Крим, м. Севастополя та південно-східних регіонів України та, поряд із застосуванням політичних, дипломатичних, економічних та інформаційних заходів, використання протестного потенціалу населення південно-східних регіонів України для організації сепаратистських референдумів, спрямованих на порушення територіальної цілісності України.

В подальшому, починаючи з 20 лютого 2014 року, на виконання свого злочинного плану військово-політичне керівництво РФ з використанням військовослужбовців РФ та інших спецпідрозділів розпочало здійснювати агресію та військові дії щодо України у відношенні її територіальної цілісності та забезпечення правопорядку. Зокрема здійснено окупацію території АР Крим, створено терористичні організації «Донецьку народну республіку» (надалі – «ДНР») та «Луганську народну республіку» (надалі – «ЛНР»). При цьому учасники політичного блоку вказаних терористичних організацій, за підтримки та сприяння представників влади РФ під виглядом органів державної влади, створили окупаційні адміністрації РФ, які забезпечують подальшу окупацію та здійснюють управління частинами територій Донецької та Луганської областей України на місцевому рівні.

З огляду на викладене, між державами РФ та Україна з 20 лютого 2014 року триває збройний конфлікт міжнародного характеру.

Продовжуючи реалізацію злочинного плану, з метою створення приводів для ескалації конфлікту і спроби виправдання своєї агресії перед громадянами РФ та світовою спільнотою, 21 лютого 2022 року РФ визнано «ДНР» та «ЛНР» незалежними державами.

22 лютого 2022 року Президент РФ реалізуючи злочинний план направив до Ради Федерації звернення про використання ЗС РФ за межами РФ, яке було задоволено.

24 лютого 2022 року о 05 годині Президент РФ оголосив про рішення розпочати військову операцію на території України.

У подальшому підрозділами ЗС РФ, на виконання злочинного наказу представників влади РФ, всупереч вимог міжнародного законодавства, зокрема: ч. 4 ст. 2 Статуту ООН, Декларації Генеральної Асамблеї ООН від 09.12.1981 за № 36/103 та її резолюцій від 21.12.1965 за № 2131 (XX), від 24.10.1970 за № 2625 (XXV), від 16.12.1970 за № 2734 (XXV) та від 14.12.1974 за № 3314 (XXIX), здійснено пуск крилатих та балістичних ракет по аеродромам, військовим штабам і складам Збройних сил України (надалі – ЗСУ), а також підрозділами ЗС РФ та інших військових формувань здійснено вторгнення на територію України та розпочато збройне протистояння з метою незаконного перетинання державного кордону України та посягання на її територіальну цілісність і недоторканність.

Водночас, відповідно до статті 2 Женевської конвенції про поводження з військовополоненими, підписаної 12 серпня 1949 року, учасниками якої є зокрема Україна та РФ (надалі – Конвенція III), сторони домовилися, що крім положень, які виконуються в мирний час, ця Конвенція застосовується в усіх випадках оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше сторонами, навіть якщо стан війни не визнаний однією з них.

Конвенція також застосовується в усіх випадках часткової або повної окупації території країни, навіть якщо цій окупації не чиниться жодний збройний опір.

Також, положеннями статті 3 Конвенції III передбачено, що з особами, які не беруть активної участі у воєнних діях, зокрема з тими особами зі складу збройних сил, які склали зброю, а також тими, які припинили участь у воєнних діях у зв'язку з хворобою, пораненням, триманням під арештом чи з будь-якої іншої причини, поводяться за будь-яких обставин гуманно, без будь-якої дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, релігії чи вірування, статі, походження чи майнового становища чи будь-якими іншими аналогічними критеріями.

Із цією метою заборонено зараз і надалі вчиняти стосовно зазначених вище осіб такі дії:

- a) насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури;
- b) захоплення заручників;
- c) наруга над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження;

156

d) засудження та застосування покарання без попереднього судового рішення, винесеного судом, який створено належним чином і який надає судові гарантії, визнані цивілізованими народами як необхідні.

Окрім того, частиною 2 статті 4 Конвенції III, визначено, що військовополоненими є особи, які потрапили в полон до супротивника й належать до членів інших ополчень та добровольчих загонів, зокрема членів організованих рухів опору, які належать до однієї зі сторін конфлікту й діють на своїй території або за її межами, навіть якщо цю територію окуповано, за умови, що ці ополчення або добровольчі загони, зокрема організовані рухи опору, відповідають таким умовам:

- a) ними командує особа, яка відповідає за своїх підлеглих;
- b) вони мають постійний відмітний знак, добре розпізнаваний на відстані;
- c) вони носять зброю відкрито;
- d) вони здійснюють свої операції згідно із законами та звичаями війни.

Частиною 6 статті 4 Конвенції III, визначено, що військовополоненими є особи, які потрапили в полон до супротивника й належать до жителів неокупованої території, які під час наближення ворога озброюються, щоб чинити опір силам загарбника, не маючи часу сформуватися в регулярні війська, за умови, що вони носять зброю відкрито й дотримуються законів і звичаїв війни.

При цьому, статтею 12 Конвенції III передбачено, що військовополонені перебувають у руках ворожої держави, а не окремих осіб чи військових частин, які взяли їх у полон. Незалежно від відповідальності, яку можуть нести окремі особи, держава, що тримає в полоні, відповідає за поведження з військовополоненими.

Згідно до статті 13 Конвенції III, військовополоненими необхідно завжди поводитися гуманно. Будь-який незаконний акт чи бездіяльність з боку держави, що тримає в полоні, які спричиняють смерть або створюють серйозну загрозу здоров'ю військовополоненого, що перебуває під її охороною, забороняються та будуть розглядатись як серйозне порушення цієї Конвенції. Зокрема, жодного військовополоненого не можна піддавати фізичному каліченню або медичним чи науковим експериментам будь-якого характеру, які не обґрунтовані потребою в проведенні медичного, стоматологічного або стаціонарного лікування військовополоненого та не здійснюються в його інтересах.

Так само військовополонені завжди повинні бути захищеними, зокрема від актів насилля чи залякування, а також від образ та цікавості публіки.

Застосування репресалій до військовополонених забороняється.

Статтею 14 Конвенції III передбачено, що військовополонені за всіх обставин мають право на повагу до їхньої особи й честі. Військовополонені повністю зберігають свою цивільну правоздатність, яку вони мали на момент узяття в полон. Держава, що тримає в полоні, не може обмежувати здійснення прав, які забезпечує така правоздатність, за винятком того, наскільки такого обмеження вимагають умови полону.

При цьому, відповідно до статті 17 Конвенції III, будь-які фізичні чи моральні тортури та будь-яка інша форма примусу не можуть застосовуватися до військовополонених для одержання від них будь-яких відомостей. Військовополоненим, які відмовляються відповідати, не можна погрожувати, не можна їх ображати, переслідувати або вдаватися до обмежень їхніх прав.

Також, Україна та РФ є учасниками Конвенції про захист цивільного населення під час війни, підписаної у місті Женева 12 серпня 1949 року (надалі – Конвенція IV).

Відповідно до статті 4 Конвенції IV, особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Згідно до статті 27 Конвенції IV, особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім'ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу.

Більш того, положеннями статті 29 Конвенції IV передбачено, що сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, відповідає за поведження своїх представників із цими особами, причому це не знімає особистої відповідальності з таких представників.

Також, статтею 31 Конвенції IV передбачено, що жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

При цьому, в статті 32 Конвенції IV зазначено, що її сторони спеціально дають згоду на те, що їм забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові досліди, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше brutальне поведження з боку як цивільних, так і військових властей.

Також, одним із загальновизнаних міжнародних правових актів, що регулює питання відповідальності за злочинні дії вчинені в умовах збройних конфліктів є Римський статут міжнародного кримінального суду (підписаний в м. Рим 17 липня 1998 року, вступив в силу 01 липня 2002 року). Вказаний документ підписаний представниками РФ 13 вересня 2000 року, а України 20 січня 2000 року.

Так, у статті 8 Римського статуту міжнародного кримінального суду дається визначення військових злочинів, до яких зокрема віднесені:

- згідно підпункту «ii» п. «а» ч. 2 ст. 8 Статуту – катування або нелюдське поведження, включаючи біологічні експерименти;
- згідно підпункту «iii» п. «а» ч. 2 ст. 8 Статуту – умисне заподіяння сильних страждань чи серйозних тілесних ушкоджень чи шкоди здоров'ю;

- згідно підпункту «і» п. «в» ч. 2 ст. 8 Статуту – умисні напади на цивільне населення або окремих цивільних осіб, які не приймають безпосередньої участі у військових діях

- згідно підпункту «ххі» п. «в» ч. 2 ст. 8 Статуту – зазіхання на людську гідність, зокрема образливе та принижувальне людську гідність звернення до них.

Статті 3, 28 Конституції України передбачають, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

У свою чергу громадянин РФ Васильєв Олександр Олександрович, 05 квітня 1982 року народження, військовослужбовець ЗС РФ, з військовим званням майор, помічник командира військової частини № 90600 з фізичної підготовки, діючи умисно, з метою насильницької зміни меж території України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, з невстановлених мотивів, за попередньою змовою групою осіб з іншими особами, усвідомлюючи, що агресія проти України та її жителів організована і здійснюється представниками влади та ЗС РФ, які діють в порушення вищевказаних нормативних правових актів, виконуючи злочинні накази, у складі підрозділу у якому він проходив військову службу здійснив незаконний перетин державного кордону та приймав безпосередню участь у актах збройної агресії на території села Богданівка Броварського району Київської області (надалі – села Богданівка).

У період часу з 08 березня по 29 березня 2022 року (більш точного періоду часу в ході досудового розслідування не встановлено), перебуваючи у селі Богданівка, Булгаков Олексій Сергійович обіймаючи посаду командира мотострілецької роти 15-ої окремої мотострілецької бригади 2-ої гвардійської загальновійськової армії Центрального військового округу ЗС РФ (надалі – 15 ОМСБр), користуючись своїми владними повноваженнями та можливостями, віддавав злочинні накази військовослужбовцям ЗС РФ щодо жорстокого поводження з військовополоненими, та вчинення інших дій, що порушують закони та звичаї війни, а військовослужбовці ЗС РФ, у т.ч. Васильєв О.О., виконували такі накази.

При цьому, Васильєв О.О., як кадровий військовослужбовець, що протягом тривалого часу перебував на службі у ЗС РФ був обізнаний із законами та звичаями війни, передбаченими та закріпленими, зокрема, в положеннях міжнародного законодавства, тобто виконуючи вказані накази останній чітко усвідомлював їх злочинність.

Так, 08 березня 2022 року приблизно о 12 годині (більш точного часу в ході досудового розслідування не встановлено), після того, як село Богданівка було окуповано ЗС РФ, Булгаков О.С. віддав наказ Васильєву О.О. та іншим невстановленим в ході досудового розслідування військовослужбовцям ЗС РФ (надалі – невстановленим військовослужбовцям) щодо пошуку у вказаному населеному пункті військовослужбовців ЗСУ, Національної гвардії України,

169

представників правоохоронних органів та територіальної оборони, колишніх учасників АТО, з метою їх полону, та подальшого отримання оперативної інформації у регіоні, у т.ч. із застосуванням заборонених методів для цього.

Того ж дня, орієнтовно о 12 годині 20 хвилин (більш точного часу в ході досудового розслідування не встановлено), невстановленими військовослужбовцями, згідно попередньо наданих наказів Булгакова О.С., взято у полон бійця територіальної оборони села Богданівка Бесчеряєва Сергія Вікторовича, 04 грудня 1976 року народження.

Після чого, без розриву у часовому проміжку, вищевказаними військовослужбовцями ЗС РФ на руки Бесчеряєва С.В., які були за у нього за спиною вдягнуто кайданки та супроводжено до підвального приміщення будинку № 26 по вул. Хоменка в селі Богданівка, де вже перебував Васильєв О.О.

Одразу після цього, приблизно о 12 годині 30 хвилин 08 березня 2022 року, згідно попередньо наданих наказів Булгакова О.С., Васильєв О.О., супереч положень Женевської конвенції про поводження з військовополоненими розпочав незаконний допит Бесчеряєва С.В. із застосуванням до останнього принижень людської гідності, залякувань та нанесення тілесних ушкоджень. Так, коли Бесчеряєв С.В. знаходився на колінах із скованими кайданками за спиною руками, Васильєв О.О., використовуючи приклад невстановленої в ході досудового розслідування автоматичної зброї (надалі – автомату) по черзі розпочав наносити військовополоненому удари в хребет поміж лопаток, ліву та праву сторони середньої частини спини (в область розташування нирок), литкові м'язи правої та лівої ноги, хребет в районі шиї. Після чого, Васильєв О.О. наказав потерпілому піднятися на ноги спиною до себе, що останній виконав. В той же час, Васильєв О.О. наніс один удар прикладом автомату в область підколінної ямки потерпілого, від чого останній впав на коліна. Продовжуючи свої незаконні дії, Васильєв О.О. своєю ногою наступив на праву п'яту (в область п'яtkового сухожилля) військовополоненого та почав тиснути не неї, що завдавало болю потерпілому. Після здійснення тортур над потерпілим, Васильєв О.О. покинув його, але пізніше повернувся і направивши автомат в сторону військовополоненого попередив, що зараз його вб'є, але був зупинений Булгаковим О.С.

За результатами проведеного незаконного допиту Бесчеряєва С.В. із застосуванням до нього заборонених методів військовополоненого того ж дня, приблизно о 16 годині (більш точного часу в ході досудового розслідування не встановлено), за наказом Булгакова О.С., поміщено в інше підвальне приміщення будинку № 30 по вул. Хоменка в селі Богданівка, де його тримали без надання їжі та достатньої кількості води приблизно до 14 години 10 березня 2022 року (більш точного часу в ході досудового розслідування не встановлено).

Таким чином, Васильєв Олександр Олександрович, підозрюється у жорстокому поводженні з військовополоненими та інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, тобто у

170

вчиненні кримінального правопорушення (злочину), передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України.

Окрім того, досудовим розслідуванням встановлено, що Васильєв О.О., у період часу з 11 години до 12 години 14 березня 2022 року (більш точного періоду часу в ході досудового розслідування не встановлено) перебуваючи на окупованій ЗС РФ території села Богданівка здійснював жорстоке поводження з цивільним населенням вказаного населеного пункту, та інші дії, що порушують закони та звичаї війни.

При цьому, Васильєв О.О., як кадровий військовослужбовець, що протягом тривалого часу перебував на службі у ЗС РФ був обізнаний із законами та звичаями війни, передбаченими та закріпленими, зокрема, в положеннях міжнародного законодавства, тобто виконуючи вказані дії останній чітко усвідомлював їх злочинність.

Так, приблизно о 11 годині 14 березня 2022 року, перебуваючи в приміщенні під'їзду будинку № 30 по вул. Хоменка в селі Богданівка, де в той час перебував настоятель храму Святої Великомучениці Параскеви протоієрей Пясецький Антон Ярославович, 04 червня 1962 року народження, та інші невідомі військовослужбовці у Васильєва О.О. виник злочинний умисел на вчинення жорстокого поводження з вказаною цивільною особою та інших дій, що порушують закони та звичаї війни.

Того ж дня, приблизно о 11 годині 05 хвилин 14 березня 2022 року, перебуваючи в приміщенні під'їзду будинку № 30 по вул. Хоменка в селі Богданівка, в присутності інших невідомих військовослужбовців, Васильєв О.О., висунув вимогу Пясецькому А.Я. розвернутись обличчям до стіни, після чого провівши поверхневий обшук потерпілого та виявивши на його шії хрест, Васильєв О.О. запитав чи не вироблений він із золота. Отримавши негативну відповідь від потерпілого, Васильєв О.О., всупереч положень Конвенції про захист цивільного населення під час війни, використовуючи приклад автомату наніс один удар в ліву частину обличчя Пясецького А.Я., який являвся цивільною особою, що не приймав участі у збройному конфлікті, не мав зброї та не представляв жодної загрози відповідним військовослужбовцям РФ. Після чого, розвернув його обличчям до стіни та повторно наніс один удар прикладом автомату по спині потерпілого під ліву лопатку. Продовжуючи свої незаконні дії, Васильєв О.О., знову повернувши потерпілого обличчям до себе в такий же спосіб наніс ще один удар Пясецькому А.Я. в район лівої ключиці та наказав останньому зняти весь одяг з себе. Після того, як Пясецький А.Я. був оголений, невідомі військовослужбовці йому на голову вдягли шапку, натягнувши її на очі потерпілого, після чого за допомогою липкої стрічки зв'язали йому руки за спиною, та за наказом Васильєва О.О. відвели до невідомого в ході досудового розслідування місця для незаконного допиту.

За результатами проведення незаконного допиту Пясецького А.Я. того ж дня, приблизно о 12 годині (більш точного часу в ході досудового розслідування не встановлено), за наказом невідомої в ході досудового

171

розслідування особи, потерпілого звільнили, відділи одяг та дозволили піти до місця свого проживання.

Таким чином, Васильєв Олександр Олександрович, підозрюється у жорстокому поводженні з цивільним населенням та інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, тобто у вчиненні кримінального правопорушення (злочину), передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України.

Повідомлення склав:
прокурор у кримінальному
провадженні № 1202211130000738 –
перший заступник керівника
Броварської окружної прокуратури
Київської області

Олександр САЙНОГ

Одночасно підозрюваному Васильєву Олександрю Олександровичу роз'яснено, що відповідно до статті 42 Кримінального процесуального кодексу України він як підозрюваний має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені Кримінальним процесуальним Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених Кримінальним процесуальним Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 КПК України;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому КПК України;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердилися;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Крім того, підозрюваний зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк - заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

Підозрюваний, який є іноземцем та ув'язнений, має право на зустріч з представником дипломатичної або консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

Підозрюваному вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням, особою, яка здійснює таке повідомлення.

Підозрюваний / _____ / _____
«__» _____ 2022 року

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру вручено, права підозрюваного оголошено та роз'яснено.

Підозрюваний / _____ / _____
«__» _____ 2022 року

Захисник / _____ / _____
«__» _____ 2022 року

Повідомлення та пам'ятку вручив, права підозрюваного оголосив та роз'яснив:
прокурор у кримінальному провадженні № 1202211130000738 -
перший заступник керівника Броварської окружної прокуратури Київської області

Олександр САЙНОГ

Прокуратура Украины

**КИЕВСКАЯ ОБЛАСТНАЯ ПРОКУРАТУРА
БРОВАРСКАЯ ОКРУЖНАЯ ПРОКУРАТУРА**

07401, Украина, Киевская область, г. Бровары, ул. Киевская, 137

тел. +38(044) 579-91-24

**УВЕДОМЛЕНИЕ
о подозрении**

город Бровары

«27» апреля 2022 года

Первый заместитель руководителя Броварской окружной прокуратуры Киевской области Сайног Александр Николаевич, рассмотрев материалы досудебного расследования, сведения о котором внесены в Единый реестр досудебных расследований под № 12022111130000738 от 11.04.2022, по признакам уголовного правонарушения (преступления), предусмотренного ч. 1 ст. 438 УК Украины, в связи с наличием достаточных доказательств для уведомления о подозрении лицу в совершении уголовного правонарушения, руководствуясь ч. 4 ст. 22, п. 11 ч. 2 ст. 36, ст. ст. 111, 112, ст.ст. 276, 277, 278 УПК Украины,-

УВЕДОМЛЯЮ:

Васильева Александра Александровича, 05 апреля 1982 года рождения, гражданина Российской Федерации, военнослужащего Вооружённых сил Российской Федерации, проживающего по адресу: Российская Федерация, Самарская область, город Самара и проходящего службу на должности помощника командира воинской части № 90600 по физической подготовке, место дислокации которой находится по адресу: 443539, Российская Федерация, Самарская область, Волжский район, пгт Рошинский,

о подозрении в жестоком обращении с военнопленными, гражданским населением и других нарушениях законов и обычаев войны, предусмотренных международными договорами, согласие на обязательность которых предоставлено Верховной Радой Украины, то есть в совершении уголовного правонарушения (преступления), предусмотренного ч. 1 ст. 438 УК Украины.

Досудебным расследованием установлено, что 24 октября 1945 вступил в силу Устав Организации Объединенных Наций, подписанный 26 июня 1945

175

года, которым фактически создана Организация Объединенных Наций (далее – ООН).

В состав ООН входят Украина, Российская Федерация (далее – РФ) и ещё 49 стран-основательниц, а также другие страны мира.

Согласно части 4 статьи 2 Устава ООН, все Члены указанной организации сдержатся в своих международных отношениях от угрозы силы или ее применения как против территориальной неприкосновенности или политической независимости любого государства, так и любым другим образом, несовместимым с Целями Организации Объединённых Наций.

Декларацией Генеральной Ассамблеи ООН № 36/103 от 09 декабря 1981 года о недопустимости интервенции и вмешательства во внутренние дела государств и резолюциями – № 2131 (XX) от 21 декабря 1965 года, содержащими Декларацию о недопустимости вмешательства во внутренние дела государств и про защиту их независимости и суверенитета; № 2625 (XXV) от 24 октября 1970 года, содержащую Декларацию о принципах международного права, касающихся дружеских отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом ООН; № 2734 (XXV) от 16 декабря 1970 года, содержащую Декларацию об укреплении международной безопасности, и № 3314 (XXIX) от 14 декабря 1974 года, содержащую Определение агрессии, установлено, что ни одно из государств не имеет права осуществлять интервенцию или вмешательство в какой-либо форме или по какой-либо причине во внутренние и внешние дела других государств. Этими же международными документами закреплены обязанности государств: воздерживаться от вооруженной интервенции, подрывной деятельности, военной оккупации, осуществления содействия, поощрения или поддержки сепаратистской деятельности; не допускать на собственной территории обучение, финансирование и вербовку наемников или ссылку таких наемников на территорию другого государства.

Кроме того, в статьях 1-5 Резолюции Генеральной Ассамблеи ООН от 14 декабря 1974 года № 3314 (XXIX) среди прочего определено, что признаками агрессии являются:

- применение вооруженной силы государством против суверенитета, территориальной неприкосновенности или политической независимости другого государства;
- применение вооруженной силы государством в нарушение Устава ООН.

Любое из следующих действий, независимо от объявления войны, квалифицируется как акт агрессии:

- вторжение или нападение вооруженных сил государства на территорию другого государства или любая военная оккупация, какой бы временный характер она ни имела, являющаяся результатом такого вторжения или нападения, или любая аннексия с применением силы территории другого государства или части его;
- бомбардировка вооруженными силами государства территории другого государства или применение какого-либо оружия государством против территории другого государства;

- блокада портов или берегов государства вооруженными силами другого государства;

- нападение вооруженными силами государства на сухопутные, морские или воздушные силы или морские и воздушные флоты другого государства;

- применение вооруженных сил одного государства, находящихся на территории другого государства по соглашению с принимающим государством, в нарушение условий, предусмотренных в соглашении, или любое продолжение их пребывания на такой территории после прекращения действия соглашения;

- действие государства, которое позволяет, чтобы его территория, которую она предоставила в распоряжение другого государства, использовавшегося этим другим государством для совершения акта агрессии против третьего государства;

- ссылка государством или от имени государства вооруженных банд, групп, иррегулярных сил или наемников, совершающих акты применения вооруженной силы против другого государства, имеющих настолько серьезный характер, что это равносильно приведенным выше актам, или его значительное участие в них.

Никакие соображения какого-либо характера, будь то политического, экономического, военного или иного характера, не могут служить оправданием агрессии.

Кроме того, принципы суверенного равенства, уважения прав, присущих суверенитету, неприменение силы или угрозы силой, нерушимости границ, территориальной целостности государств, мирного урегулирования споров и невмешательства во внутренние дела государств были закреплены также в Заключительном акте Сопредседания по безопасности и сотрудничеству в Европе от 01 августа 1975 года, который был подписан СССР, правопреемником которого является РФ.

Статьями 1 и 2 III Конвенции об открытии военных действий от 18 октября 1907 года, вступившей в действие 26 января 1910 года и 07 марта 1955 года признанная СССР, правопреемником которой является РФ, предусмотрено, что военные действия между государствами не должны начинаться без предварительного и недвусмысленного предупреждения в форме либо мотивированного объявления войны, либо ультиматума с условным объявлением войны. О существовании состояния войны должно быть без промедления уведомлено нейтральным государством, и оно будет иметь для них действительную силу только после получения уведомления.

В преамбуле Декларации о государственном суверенитете Украины от 16 июля 1990 года (далее – Декларация) указано, что Верховный Совет Украинской Советской Социалистической Республики провозглашает государственный суверенитет Украины как верховенство, самостоятельность, полноту и неделимость власти Республики в пределах ее территории, а также независимость и равноправие во внешних отношениях.

Согласно разделу V Декларации, территория Украины в существующих границах является неприкосновенной и не может быть изменена и использована без ее согласия.

В течение 2013 года в связи с происходившими на территории Украины демократическими процессами у представителей власти РФ и должностных лиц

177

из числа руководства Вооружёнными силами РФ (далее – ВС РФ), досудебное расследование и судебное разбирательство в отношении которых осуществляется в иных уголовных производствах, возник преступный умысел на совершение противоправных действий, направленных на нарушение суверенитета и территориальной целостности Украины, изменение границ ее территории и государственной границы в нарушение порядка, установленного Конституцией Украины.

Мотивами указанного умысла стали евроинтеграционный курс развития Украины, подготовка к подписанию Соглашения об ассоциации между Украиной и Европейским Союзом, Европейским Сообществом по атомной энергии и их государствами-членами, расцененными представителями власти и ВС РФ как непосредственная угроза экономическим и геополитическим интересам РФ, будет способствовать потере влияния над политическими процессами в Украине и лишит контроля над ее экономической деятельностью, приведет к углублению сотрудничества Украины с Организацией Североатлантического договора с целью достижения критериев, необходимых для членства в данной организации и возможной денонсации соглашений по временному расположению Черноморского флота РФ на территории Украины – в АР Крым и в г. Севастополе.

Свою преступную цель соучастники из числа представителей власти и ВС РФ решили достичь путем разрешения и ведения агрессивной войны против Украины с использованием подчиненных подразделений и военнослужащих ВС РФ, в том числе дислоцированных на основании международных соглашений на территории АР Крым и г. Севастополя, а также привлечение к выполнению преступного плана других лиц, включая граждан Украины и Российской Федерации, создание и финансирование не предусмотренных законом вооруженных формирований и совершение других преступлений.

При этом они осознавали, что такие противоправные действия приведут к нарушению суверенитета и территориальной целостности Украины, незаконному изменению границ ее территории и государственной границы, причинению значительного материального ущерба, а также иных тяжких последствий, предусматривали и стремились к их наступлению.

С целью реализации указанного умысла в течение 2013 года на территории РФ должностные лица Генерального штаба ВС РФ (далее – ГШ ВС РФ), во исполнение приказов и под непосредственным руководством представителей власти и должностных лиц ВС РФ, досудебное расследование и судебное разбирательство в отношении которых осуществляется в иных уголовных производствах, был разработан преступный план, которым предусматривалось достижение военно-политических целей РФ, которые, по мнению соучастников, были прямо связаны с необходимостью незаконной оккупации и последующей аннексией АР Крым, г. Севастополя и юго-восточных регионов Украины и наряду с применением политических, дипломатических, экономических и информационных мер, использование протестного потенциала населения юго-восточных регионов Украины для организации сепаратистских референдумов, направленных на нарушение территориальной целостности Украины.

В дальнейшем, начиная с 20 февраля 2014 года, во исполнение своего преступного плана военно-политическое руководство РФ с использованием военнослужащих РФ и других спецподразделений начало осуществлять агрессию и военные действия в отношении Украины в отношении ее территориальной целостности и обеспечения правопорядка. В частности, осуществлена оккупация территории АР Крым, созданы террористические организации «Донецкая народная республика» (далее – «ДНР») и «Луганская народная республика» (далее – «ЛНР»). При этом участники политического блока указанных террористических организаций при поддержке и содействии представителей власти РФ под видом органов государственной власти создали оккупационные администрации РФ, которые обеспечивают дальнейшую оккупацию и осуществляют управление частями территорий Донецкой и Луганской областей Украины на местном уровне.

Учитывая изложенное, между государствами РФ и Украина с 20 февраля 2014 года продолжается вооруженный конфликт международного характера.

Продолжая реализацию преступного плана, с целью создания поводов для эскалации конфликта и попытки оправдания своей агрессии перед гражданами Российской Федерации и мировым сообществом, 21 февраля 2022 года Российской Федерацией признаны «Донецкая народная республика» и «Луганская народная республика» независимыми государствами.

22 февраля 2022 года Президент РФ реализуя преступный план направил в Совет Федерации обращение об использовании ВС РФ за пределами РФ, которое было удовлетворено.

24 февраля 2022 года в 05 часов Президент РФ объявил о решении начать военную операцию на территории Украины.

В дальнейшем подразделениями ВС РФ, во исполнение преступного приказа представителей власти РФ, вопреки требованиям международного законодательства, в частности: ч. 4 ст. 2 Устава ООН, Декларации Генеральной Ассамблеи ООН от 09.12.1981 под № 36/103 и её резолюций от 21.12.1965 под № 2131 (XX), от 24.10.1970 под № 2625 (XXV), от 16.12.1970 под № 2734 (XXV) и от 14.12.1974 под № 3314 (XXIX), осуществлен пуск крылатых и баллистических ракет по аэродромам, военным штабам и составам Вооруженных сил Украины (далее – ВСУ), а также подразделениями ВС РФ и других военных формирований осуществлено вторжение на территорию Украины и начато вооруженное противостояние с целью незаконного пересечения государственной границы Украины и посягательства на ее территориальную целостность и неприкосновенность.

В то же время, в соответствии со статьей 2 Женевской конвенции об обращении с военнопленными, подписанной 12 августа 1949 года, участниками которой являются Украина и РФ (далее – Конвенция III), стороны договорились, что кроме положений, выполняемых в мирное время, настоящая Конвенция применяется в во всех случаях объявленной войны или любого другого вооруженного конфликта, который может возникнуть между двумя или более сторонами, даже если состояние войны не признано одной из них.

Конвенция также применяется во всех случаях частичной или полной оккупации территории страны, даже если этой оккупации не оказывается какое-либо вооруженное сопротивление.

129

Также, положениями статьи 3 Конвенции III предусмотрено, что с лицами, не принимающими активного участия в военных действиях, в частности с теми лицами из состава вооруженных сил, которые сложили оружие, а также теми, которые прекратили участие в военных действиях в связи с болезнью, ранением, содержанием под арестом или по какой-либо иной причине, ведут себя при любых обстоятельствах гуманно, без какой-либо дискриминации по признакам расы, цвета кожи, религии или верования, пола, происхождения или имущественного положения или любыми другими аналогичным критериям.

С этой целью запрещено сейчас и в дальнейшем совершать в отношении указанных выше лиц следующие действия:

- a) насилие над жизнью и личностью, в том числе все виды убийств, причинение увечья, жестокое обращение и пытки;
- b) захват заложников;
- c) надругательство над человеческим достоинством, в частности оскорбительное и унижительное обращение;
- d) осуждение и применение наказания без предварительного судебного решения, вынесенного судом, созданным надлежащим образом и предоставляющего судебные гарантии, признанные цивилизованными народами как необходимые.

Кроме того, частью 2 статьи 4 Конвенции III, определено, что военнопленными являются лица, попавшие в плен к противнику и принадлежащие к членам других ополчений и добровольческим отрядам, в частности членам организованных движений сопротивления, которые принадлежат к одной из сторон конфликта и действуют на своей территории или за ее пределами, даже если эта территория оккупирована, при условии, что эти ополчения или добровольческие отряды, в частности организованные движения сопротивления, отвечают следующим условиям:

- a) ими командует лицо, отвечающее за своих подчиненных;
- b) они имеют постоянный отличительный знак, хорошо распознаваемый на расстоянии;
- c) они носят оружие открыто;
- d) они осуществляют свои операции согласно законам и обычаям войны

Частью 6 статьи 4 Конвенции III определено, что военнопленными являются лица, попавшие в плен к противнику и принадлежащие к жителям неоккупированной территории, которые во время приближения врага вооружаются, чтобы сопротивляться силам захватчика, не имея времени сформироваться в регулярные войска, при условии, что они носят оружие и соблюдают законы и обычаи войны.

При этом, статьёй 12 Конвенции III предусмотрено, что военнопленные находятся в руках враждебного государства, а не отдельных лиц или воинских частей, которые взяли их в плен. Независимо от ответственности, которую могут нести отдельные лица, держащее в плену государство отвечает за обращение с военнопленными.

Согласно статье 13 Конвенции III, с военнопленными необходимо всегда вести себя гуманно. Любой незаконный акт или бездействие со стороны держащего в плену государства, которые вызывают смерть или создают

серьезную угрозу здоровью военнопленного, находящегося под его охраной, запрещаются и будут рассматриваться как серьезное нарушение настоящей Конвенции. В частности, ни одного военнопленного нельзя подвергать физическому увечью или медицинским или научным экспериментам какого-либо характера, которые не обоснованы потребностью в проведении медицинского, стоматологического или стационарного лечения военнопленного и не осуществляются в его интересах.

Так же военнопленные всегда должны быть защищены, в частности от актов насилия или устрашения, а также от обид и интереса публики.

Применение репрессалий к военнопленным запрещается.

Статьей 14 Конвенции III предусмотрено, что военнопленные при всех обстоятельствах имеют право на уважение к их личности и чести. Военнопленные полностью сохраняют свою гражданскую правоспособность, которую они имели на момент пленения. Государство, держащее в плену, не может ограничивать осуществление прав, обеспечивающих такую правоспособность, за исключением того, насколько такие ограничения требуют условия плена.

При этом, согласно статье 17 Конвенции III, любая физическая или моральная пытка и любая другая форма принуждения не могут применяться к военнопленным для получения от них каких-либо сведений. Военнопленным, которые отказываются отвечать, нельзя угрожать, нельзя их оскорблять, преследовать или прибегать к ограничениям их прав.

Также Украина и РФ являются участниками Конвенции о защите гражданского населения во время войны, подписанной в городе Женева 12 августа 1949 года (далее – Конвенция IV).

Согласно статье 4 Конвенции IV, лицами, находящимися под защитой настоящей Конвенции, являются те, кто в любой момент и при любых обстоятельствах оказываются, в случае конфликта или оккупации, под властью стороны конфликта или оккупационного государства, гражданами которых они не являются.

Согласно статье 27 Конвенции IV, покровительствуемые лица имеют право при любых обстоятельствах, на личное уважение, уважение своей чести, семейным правам, религиозным убеждениям и обрядам, привычкам и обычаям. С ними всегда следует обращаться гуманно и защищать их, в частности, от любого акта насилия или устрашения, от обид и любопытства толпы.

Более того, положениями статьи 29 Конвенции IV предусмотрено, что сторона конфликта, под властью которой находятся покровительствуемые лица, ответственна за обращение своих представителей с покровительствуемыми лицами, причем это не снимает личной ответственности с этих представителей.

Также, статьей 31 Конвенции IV также предусмотрено, что никакие меры принуждения физического или морального порядка не должны применяться к покровительствуемым лицам, в частности с целью получения от них или от третьих лиц каких-либо сведений.

При этом, в статье 32 Конвенции IV указано, что ее стороны специально дают согласие на то, что им запрещается применение каких-либо мер, которые могут причинить физические страдания или привести к уничтожению

покровительствуемых лиц, находящихся в их власти. Это запрещение распространяется не только на убийства, пытки, телесные наказания, увечья и медицинские или научные опыты, которые не вызываются необходимостью врачебного лечения покровительствуемого лица, но и равным образом и на всякое другое грубое насилие со стороны представителей гражданских или военных властей.

Также, одним из общепризнанных международных правовых актов, регулирующим вопросы ответственности за преступные действия, совершенные в условиях вооруженных конфликтов, является Римский устав международного уголовного суда (подписанный в г. Рим 17 июля 1998 года, вступил в силу 01 июля 2002 года). Указанный документ подписан представителями РФ 13 сентября 2000 года, а Украины 20 января 2000 года.

Так, в статье 8 Римского устава международного уголовного суда дается определение военных преступлений, к числу которых, в частности, отнесены:

- согласно подпункту «ii» п. «а» ч. 2 ст. 8 Устава – пытки или бесчеловечное обращение, включая биологические эксперименты;
- согласно подпункту «iii» п. «а» ч. 2 ст. 8 Устава – умышленное причинение сильных страданий или серьезных телесных повреждений или вред здоровью;
- согласно подпункту «i» п. «b» ч. 2 ст. 8 Устава – умышленные нападения на гражданское население или отдельных гражданских лиц, не принимающих непосредственного участия в военных действиях;
- согласно подпункту «xxi» п. «b» ч. 2 ст. 8 Устава – посягательство на человеческое достоинство, в частности оскорбительное и унижающее человеческое достоинство обращения с ними.

Статьи 3, 28 Конституции Украины предусматривают, что человек, его жизнь и здоровье, честь и достоинство, неприкосновенность и безопасность признаются в Украине наивысшей социальной ценностью. Никто не может быть подвергнут пыткам, жестокому, бесчеловечному или унижающему его достоинство обращению или наказанию.

В свою очередь гражданин РФ Васильев Александр Александрович, 05 апреля 1982 года, военнослужащий ВС РФ, с присвоенным воинским званием майор, помощник командира воинской части № 90600 по физической подготовке, действуя умышленно, с целью насильственного изменения границ территории Украины в нарушение порядка, установленного Конституцией Украины, по неустановленным мотивам, по предварительному сговору группой лиц с другими лицами, осознавая, что агрессия против Украины и ее жителей организована и осуществляется представителями власти и ВС РФ, действующих в нарушение вышеуказанных нормативных правовых актов, выполняя преступные приказы, в составе подразделения, в котором он проходил военную службу, осуществил незаконное пересечение государственной границы и принимал непосредственное участие в актах вооруженной агрессии на территории села Богдановка Броварского района Киевской области (далее – села Богдановка).

В период времени с 08 марта по 29 марта 2022 года (более точного периода времени в ходе досудебного расследования не установлено), находясь в селе Богдановка, Булгаков Алексей Сергеевич занимая должность командира

мотострелковой роты 15-й отдельной мотострелковой бригады 2-й гвардейской общевойсковой армии Центрального военного округа ВС РФ (далее – 15 ОМСБр), пользуясь своими властными полномочиями и возможностями, отдавал преступные приказы военнослужащим ВС РФ касательно жестокого обращения с военнопленными, а также на совершение других действий, нарушающих законы и обычаи войны, а военнослужащие ВС РФ, в т.ч. Васильев А.А., исполняли отдаваемые приказы.

При этом, Васильев А.А., как кадровый военнослужащий, в течение длительного времени находившийся на службе в ВС РФ, был осведомлен о законах и обычаях войны, предусмотренными и закрепленными, в частности, в положениях международного законодательства, то есть выполняя указанные приказы последний четко сознавал их преступный характер.

Так, 08 марта 2022 года примерно в 12 часов (более точного времени в ходе досудебного расследования не установлено), после того, как село Богдановка было оккупировано ВС РФ, Булгаков А.С. отдал приказ Васильеву А.А., а также другим неустановленным в ходе досудебного расследования военнослужащим ВС РФ (далее – неустановленным военнослужащим) по поиску в указанном населенном пункте военнослужащих ВСУ, Национальной гвардии Украины, представителей правоохранительных органов и территориальной обороны, бывших участников АТО с целью их пленения и последующего получения оперативной информации о регионе, в т.ч. с применением запрещенных методов получения информации.

В тот же день, ориентировочно в 12 часов 20 минут (более точного времени в ходе досудебного расследования не установлено), неустановленными военнослужащими ВС РФ, согласно предварительно отданным приказам Булгакова А.С., был взят в плен боец территориальной обороны села Богдановка Бесчеряев Сергей Викторович, 04 декабря 1976 года рождения.

После чего, без разрыва во временном промежутке, вышеуказанными военнослужащими ВС РФ на руки Бесчеряева С.В., которые были у него за спиной, одеты наручники и он был сопровождён в подвальное помещение дома № 26 по ул. Хоменка в селе Богдановка, где уже находился Васильев А.А.

Сразу после этого, примерно в 12 часов 30 минут 08 марта 2022 года, согласно предварительно отданным приказам Булгаковым А.С., Васильев А.А., вопреки положениям Женевской конвенции об обращении с военнопленными начал незаконный допрос Бесчеряева С.В. с применением к последнему унижений человеческого достоинства, запугиваний и нанесением телесных повреждений. Так, когда Бесчеряев С.В. находился на коленях со скованными за спиной наручниками руками, Васильев А.А., используя приклад неустановленного в ходе досудебного расследования автоматического оружия (далее – автомата) поочередно начал наносить военнопленному удары в позвоночник между лопаток, левую и правую стороны средней части спины (в область расположения почек), икроножные мышцы правой и левой ноги, а также позвоночник в области шеи. После чего, Васильев А.А. приказал потерпевшему подняться на ноги спиной к себе, что последний и выполнил. В то же время, Васильев А.А. нанес один удар прикладом автомата в область подколенной ямки потерпевшего, после чего последний упал на колени.

Продолжая свои незаконные действия, Васильев А.А. своей ногой наступил на правую пятку (в область пяточного сухожилия) военнопленного и начал давить на нее, что причиняло боль потерпевшему. После совершения пыток над потерпевшим, Васильев А.А. оставил его, но позже вернулся и направив автомат в сторону военнопленного предупредил, что сейчас его убьёт, но был остановлен Булгаковым А.С.

В результате проведённого незаконного допроса Бесчеряева С.В., с применением к нему запрещенных методов, военнопленный в тот же день, примерно в 16 часов (более точного времени в ходе досудебного расследования не установлено), по приказу Булгакова А.С., был помещён в другое подвальное помещение дома № 30 по ул. Хоменка в селе Богдановка, где удерживался без еды и достаточного количества воды примерно до 14 часов 10 марта 2022 года (более точного времени в ходе досудебного расследования не установлено).

Таким образом, Васильев Александр Александрович подозревается в жестоком обращении с военнопленными и других нарушениях законов и обычаев войны, предусмотренных международными договорами, согласие на обязательность которых предоставлено Верховной Радой Украины, то есть в совершении уголовного правонарушения (преступления), предусмотренного ч. 1 ст. 438 УК Украины.

Кроме того, досудебным расследованием установлено, что Васильев А.А., в период времени с 11 часов до 12 часов 14 марта 2022 года (более точного периода времени в ходе досудебного расследования не установлено), находясь на оккупированной ВС РФ территории села Богдановка, осуществлял жестокое обращение с гражданским населением указанного населенного пункта, а также другие действия, нарушающие законы и обычаи войны.

При этом, Васильев А.А., как кадровый военнослужащий, в течение длительного времени находившийся на службе в ВС РФ, был осведомлен с законами и обычаями войны, предусмотренными и закрепленными, в частности, в положениях международного законодательства, то есть совершая указанные действия последний четко сознавал их преступный характер.

Так, примерно в 11 часов 14 марта 2022, находясь в помещении подъезда дома № 30 по ул. Хоменка в селе Богдановка, где в это время находился настоятель храма Святой Великомученицы Параскевии протоиерей Пясецкий Антон Ярославович, 04 июня 1962 года рождения, и другие неустановленные военнослужащие у Васильева А.А. возник преступный умысел на совершение жестокого обращения с указанным гражданским лицом и других действий, нарушающих законы и обычаи войны.

В тот же день, примерно в 11 часов 05 минут 14 марта 2022, находясь в помещении подъезда дома № 30 по ул. Хоменка в селе Богдановка, в присутствии других неустановленных военнослужащих, Васильев А.А., выдвинул требование Пясецкому А.Я. развернуться лицом к стене, после чего проведя поверхностный обыск потерпевшего и обнаружив на его шее крест, Васильев А.А. спросил, не произведен ли он из золота. Получив отрицательный ответ от потерпевшего, Васильев А.А., вопреки положениям Конвенции о защите гражданского населения во время войны, используя приклад автомата, нанёс один удар в левую часть лица Пясецкому А.Я., который являлся

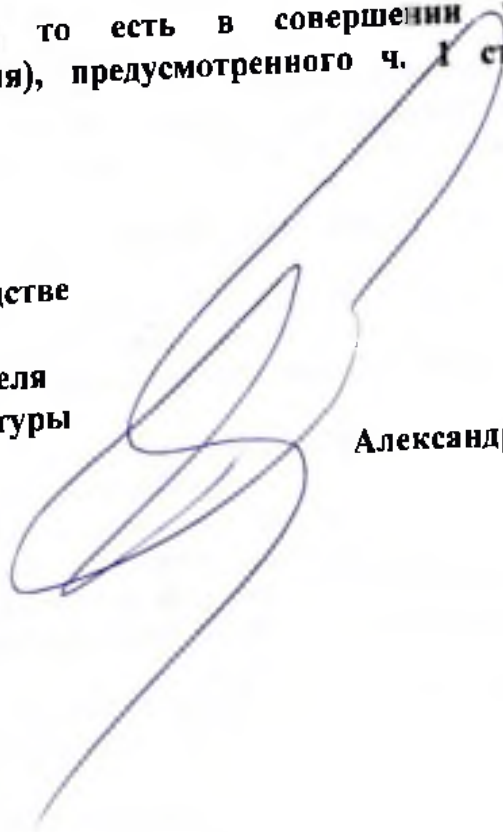
184

гражданским лицом, которое не участвовало в вооруженном конфликте, не имевшее оружия и не представлявшее какой-либо угрозы соответствующим военнослужащим ВС РФ. После чего, развернул его лицом к стене и повторно нанёс один удар прикладом автомата по спине пострадавшего в области левой лопатки. Продолжая свои незаконные действия, Васильев А.А., вновь повернув потерпевшего лицом к себе таким же образом, нанес еще один удар Пясецкому А.Я. в область левой ключицы и отдал приказ последнему снять всю одежду с себя. После того, как Пясецкий А.Я. был обнажён, неустановленные военнослужащие надели ему на голову шапку, натянув её на глаза потерпевшего, после чего с помощью клейкой ленты связали ему руки за спиной, и по приказу Васильева А.А. отвели к неустановленному в ходе досудебного расследования месту допроса.

По завершению проведения незаконного допроса Пясецкого А.Я., в тот же день, примерно в 12 часов (более точного времени в ходе досудебного расследования не установлено), по приказу неустановленного в ходе досудебного расследования лица, потерпевшего освободили, вернули ранее отобранную одежду, а также разрешили вернуться к месту своего проживания.

Таким образом, Васильев Александр Александрович подозревается в жестоком обращении с гражданским населением и других нарушениях законов и обычаев войны, предусмотренных международными договорами, согласие на обязательность которых предоставлено Верховной Радой Украины, то есть в совершении уголовного правонарушения (преступления), предусмотренного ч. 1 ст. 438 УК Украины.

Уведомление составил:
прокурор в уголовном производстве
№ 1202211130000738 -
первый заместитель руководителя
Броварской окружной прокуратуры
Киевской области

Александр САЙНОГ

ПАМЯТКА

о процессуальных правах и обязанностях подозреваемого ВАСИЛЬЕВА АЛЕКСАНДРА АЛЕКСАНДРОВИЧА

Конституция Украины

Статья 28. Каждый имеет право на уважение его достоинства.

Никто не может быть подвергнут пыткам, жестокому, нечеловеческому или унижающему его достоинство обращению либо наказанию.
Ни один человек без его добровольного согласия не может быть подвергнут медицинским, научным или иным опытам.

Статья 29. Каждый человек имеет право на свободу и личную неприкосновенность.

Никто не может быть арестован или содержаться под стражей иначе как по мотивированному решению суда и только на основаниях и в порядке, установленных законом.

В случае настоятельной необходимости предотвратить преступление или его пресечь уполномоченные на то законом органы могут применить содержание лица под стражей в качестве временной меры пресечения, обоснованность которой в течение семидесяти двух часов должна быть проверена судом. Задержанное лицо немедленно освобождается, если в течение семидесяти двух часов с момента задержания ему не вручено мотивированное решение суда о содержании под стражей.

Каждому арестованному или задержанному должно быть безотлагательно сообщено о мотивах ареста или задержания, разъяснены его права и предоставлена возможность с момента задержания защищать себя лично и пользоваться правовой помощью защитника.

Каждый задержанный имеет право в любое время обжаловать в суде свое задержание.

Об аресте или задержании человека должно быть незамедлительно сообщено родственникам арестованного или задержанного.

Статья 55. Права и свободы человека и гражданина защищаются судом.

Каждому гарантируется право на обжалование в суде решений, действий или бездействия органов государственной власти, органов местного самоуправления, должностных и служебных лиц.

Каждый имеет право обращаться за защитой своих прав к Уполномоченному Верховной Рады Украины по правам человека.

Каждый имеет право после использования всех национальных средств правовой защиты обращаться за защитой своих прав и свобод в соответствующие международные судебные учреждения или в соответствующие органы международных организаций, членом или участником которых является Украина.

Каждый имеет право любыми не запрещенными законом средствами защищать свои права и свободы от нарушений и противоправных посягательств.

Статья 56. Каждый имеет право на возмещение за счет государства или органов местного самоуправления материального и морального ущерба, причиненного незаконными решениями, действиями или бездействием органов государственной власти, органов местного самоуправления, их должностных и служебных лиц при осуществлении ими своих полномочий.

Статья 59. Каждый имеет право на правовую помощь. В предусмотренных законом случаях эта помощь предоставляется бесплатно. Каждый свободен в выборе защитника своих прав.

Для обеспечения права на защиту от обвинения и предоставления правовой помощи при решении дел в судах и других государственных органах в Украине действует адвокатура.

Статья 62. Лицо считается невиновным в совершении преступления и не может быть подвергнуто уголовному наказанию, пока его вина не будет доказана в законном порядке и установлена обвинительным приговором суда.

Никто не обязан доказывать свою невиновность в совершении преступления.

186

Обвинение не может основываться на доказательствах, полученных незаконным путем, а также на предположениях. Все сомнения относительно доказанности вины лица истолковываются в его пользу.

В случае отмены приговора суда как неправосудного государство возмещает материальный и моральный ущерб, причиненный безосновательным осуждением.

Статья 63. Лицо не несет ответственности за отказ давать показания или объяснения в отношении себя, членов семьи или близких родственников, круг которых определяется законом.

Подозреваемый, обвиняемый или подсудимый имеет право на защиту.

Осужденный пользуется всеми правами человека и гражданина, за исключением ограничений, определенных законом и установленных приговором суда.

Положение о порядке кратковременного содержания лиц, подозреваемых в совершении преступления

Статья 10. Права и обязанности задержанных.

Лица, задержанные за подозрением в совершении преступления, имеют право:

- знать, в чем их подозревают;
- требовать проверки прокурором правомерности задержания; о заявленном требовании задержанных администрация места задержания немедленно сообщает прокурору;
- обжаловать действия лица, которое осуществляет дознание, следователя или прокурора, давать объяснение и заявлять ходатайство;
- обращаться с жалобами и заявлениями в государственные органы, общественные организации и к служебным лицам в порядке, установленном статьей 13 этого Положения;
- пользоваться своей одеждой и обувью, а также другими необходимыми предметами и вещами, перечень которых определяется Правилами внутреннего распорядка в местах содержания задержанных.

Лица, задержанные за подозрением в совершении преступления, обязаны придерживаться требования этого Положения и Правил внутреннего распорядка в местах содержания задержанных.

Закон Украины «О предварительном заключении»

Статья 9. Права лиц, взятых под стражу

Лица, взятые под стражу, имеют право:

- на защиту в соответствии с уголовно-процессуальным законодательством;
- на защиту своих прав и интересов лично или с помощью защитника с момента задержания или взятия под стражу, а также на сообщение во время взятия под стражу оснований и мотивов взятия под стражу, обжаловать их в суде, получить в печатном виде разъяснения положений статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 и 63 Конституции Украины, этой статьи и других прав задержанных или взятых под стражу, установленных законом, в том числе права осуществлять защиту своих прав и интересов лично или с помощью защитника с момента задержания или ареста (взятия под стражу) лица;
- права отказаться от дачи любых объяснений или свидетельств к прибытию защитника, ознакомиться с правилами содержания под стражей;
- на ежедневную прогулку продолжительностью один час. Беременным женщинам и женщинам, которые имеют при себе детей, несовершеннолетним, а также больным с разрешения врача и за их согласием продолжительность ежедневной прогулки устанавливается до двух часов;
- получать два раза на месяц передачи или посылки, денежные переводы и передачи;
- покупать в течение месяца за безналичным расчетом продукты питания и предметы первой необходимости на сумму до одного минимального размера заработной платы и без ограничений письменную принадлежность, газеты, книги через торговую сеть на заказ;
- пользоваться собственной одеждой и обувью, иметь при себе документы и записи, которые касаются уголовного дела;
- пользоваться телевизорами, полученными от родственников или других лиц, настольными играми, газетами и книгами с библиотеки места предварительного заключения и приобретенными через торговую сеть;

187

- отправлять в индивидуальном порядке религиозные обряды и пользоваться религиозной литературой и присущий их верованию предметами религиозного культа, изготовленными из малоценных материалов, если при этом не нарушается установленный в местах предварительного заключения порядок, а также не ограничиваются права других лиц;

- на восьмичасовой сон в ночное время, во время которого не допускается привлечения к участию в процессуальных и других действиях, за исключением неотложных случаев;

- обращаться с жалобами, заявлениями и письмами к государственным органам и служебным лицам в порядке, установленном статьей 13 этого Закона.

Взятые под стражу женщины вправе иметь при себе детей возрастом до трех лет.

Взятые под стражу молодые граждане (возрастом от 14 до 35 лет) имеют право на получение психолого-педагогической помощи от специалистов центров социальных служб для молодежи.

Лица, которые отбывают наказание в местах лишения свободы, в случае избрания относительно них меры пресечения в виде взятия под стражу в связи с производством в другом деле, содержат согласно правилам, установленным этим Законом. Получение этими лицами посылок и передач, а также покупка ими продуктов питания и предметов первой необходимости осуществляются в порядке, установленном Уголовно-исполнительным кодексом Украины для уровня безопасности исправительной колонии, предназначенного им государственным департаментом Украины по вопросам исполнения наказаний.

Перечень продуктов питания и предметов первой необходимости, которые запрещается передавать лицам, взятым под стражу, устанавливается государственным департаментом Украины по вопросам исполнения наказаний, Министерством обороны Украины по согласованию с Генеральной прокуратурой Украины.

Статья 10. Обязанности лиц, взятых под стражу

Лица, взятые под стражу, обязаны:

- придерживаться порядка, установленного в местах предварительного заключения, и выполнять законные требования администрации;
- придерживаться санитарно-гигиенических правил, иметь опрятный внешний вид, постоянно поддерживать чистоту в камере;
- быть вежливыми к работникам места предварительного заключения, а также между собой;
- не вступать в споры с представителями администрации, не унижать их достоинство, не противодействовать выполнению ими своих обязанностей;
- бережливо относиться к инвентарю, оборудованию и другому имуществу места предварительного заключения.

Уголовный процессуальный кодекс Украины

Статья 42. Подозреваемый

Подозреваемый, обвиняемый имеет право:

- 1) знать, в совершении какого криминального правонарушения его подозревают;
- 2) быть четко и своевременно поставленным в известность о своих правах, а также получить их разъяснение в случае необходимости;
- 3) по первому требованию иметь защитника и свидание с ним к первому и перед каждым следующим допросом с соблюдением условий, которые обеспечивают конфиденциальность общения, на присутствие защитника во время допроса и других процессуальных действий, на отказ от услуг защитника в любой момент уголовного производства, на получение услуг защитника за счет государства в случае отсутствия средств на оплату таких услуг;
- 4) не говорить ничего по поводу подозрения против него или в любой момент отказаться отвечать на вопрос;
- 5) давать объяснения, показания по поводу подозрения или в любой момент отказаться их давать;
- 6) требовать проверки обоснованности задержания;

198

9) участвовать в проведении процессуальных действий;

10) во время проведения процессуальных действий задавать вопросы, подавать свои замечания и отрицания относительно порядка проведения действий, которые заносятся в протокол;

11) применять с соблюдением требований УПК Украины технические средства при проведении процессуальных действий, в которых он участвует. Следователь, прокурор, следственный судья, суд имеют право запретить применение технических средств при проведении отдельного процессуального действия или на определенной стадии уголовного производства с целью неразглашения сведений, которые содержат тайну, которая охраняется законом, либо касаются интимной жизни лица, о чем выносится мотивируемое постановление (определение);

12) заявлять ходатайство о проведении процессуальных действий, об обеспечении безопасности относительно себя, членов своей семьи, близких родственников, имущества, жилья и тому подобное;

13) заявлять отводы;

14) знакомиться с материалами досудебного расследования, и требовать открытия материалов;

15) получать копии процессуальных документов и письменные уведомления;

16) обжаловать решение, действия и бездеятельность следователя, прокурора, следственного судьи;

17) требовать возмещения вреда, нанесенного незаконными решениями, действиями или бездеятельностью органа, который осуществляет оперативно-разыскную деятельность, досудебное расследование, прокуратуры или суда, в порядке, определенном законом, а также возобновление репутации, если подозрение, обвинение не подтвердились;

18) пользоваться родным языком, получать копии процессуальных документов на родном или другим языком, которым он владеет, и в случае необходимости пользоваться услугами переводчика за счет государства.

Подозреваемый, который является иностранцем и содержится под стражей, имеет право на встречу с представителем дипломатического или консульского учреждения своего государства, которое ему обязана обеспечить администрация места заключения.

Подозреваемый обязан:

1) прибывать за вызовом в суд, а в случае невозможности прибыть за вызовом в назначенный срок – заблаговременно сообщить об этом суд;

2) исполнять обязанности, возложенные на него решением о применении мер обеспечения уголовного производства;

3) подчиняться законным требованиям и распоряжениям следователя, прокурора, следственного судьи, суда.

На всех стадиях уголовного производства подозреваемый имеет право примириться с потерпевшим и заключить соглашение о примирении. В предусмотренных законом Украины об уголовной ответственности и УПК Украины случаях примирения является основанием для закрытия уголовного производства.

Права мне разъяснены и понятны. Памятку о процессуальных правах и обязанностях подозреваемого получил.

Памятку получил: « ____ » _____ 2022 года _____

Памятку вручил:

прокурор в уголовном производстве

№ 1202211130000738 -

первый заместитель руководителя

Броварской окружной прокуратуры

Киевской области

Александр САЙНОГ